

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Deres ref:

Vår ref:
17/41 - 6 001.0

Dato:
27.02.2019

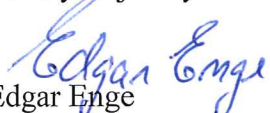
Høringsuttalelse fra Øyer fjellstyre

Viser til høringsbrev datert 28. august 2018.

Øyer fjellstyre viser til uttalelse fra Norges fjellstyresamband, og støtter denne i det alt vesentlige.

Fjellstyret har i møte 20.02.2019 vedtatt en tilleggsuttalelse, som oversendes i vedlagte utskrift av fjellstyrets møtebok sak 13/19.

Med hilsen
For Øyer fjellstyre


Edgar Enge
Fjelloppsyn/Daglig leder

Møtebok for Øyer fjellstyre

Møtedato: 20.02.2019

Sak nr: 13/19

Dokument: 17/41 - 5

Arkiv: 001.0

Revisjon av fjellova - høringsuttalelse

Saksdokumenter vedlagt møteinnkallingen:

- Høringsbrev
- Uttalelse fra Norges Fjellstyresamband
- Forslag til uttalelse fra Øyer kommune (sak til kommunestyret 21.02.0218)

Bakgrunn:

Landbruks og matdepartementet har sendt forslag til ny fjellov på høring, med høringsfrist 28. februar 2019. Forslaget er laget av et bredt sammensatt utvalg, og nedfelt i NOU 2018:1.

I mange av forslagene til bestemmelser er utvalget delt i et flertall og et mindretall.

Norges fjellstyresamband har laget en grundig uttalelse, som stort sett støtter flertallsinnstillingene. Øyer kommune har hatt et eget utvalg som har utarbeidet et forslag til høringsuttalelse, denne skal behandles i kommunestyret 21. februar.

Saksbehandlers vurdering:

Uttalelsen fra Norges fjellstyresamband er resultatet av en grundig prosess, og det er all grunn til i hovedsak å stille seg bak denne. Det samme gjelder Øyer kommunes forslag til høringsuttalelse.

Jeg har merket meg noen detaljer i lovteksten, som jeg mener fjellstyret bør kommentere:

§ 4-4 Rett til tilleggsjord:

Dette bør omformuleres slik at paragrafen benevnes «utvisning av tilleggsjord». Slik teksten er formulert kan det leses som om fjellstyret knapt trenger å gjøre egne vurderinger, men plikter å godkjenne alle søknader. Lovteksten må omformuleres slik at fjellstyret kan utvise tilleggsjord etter begrunnet søknad. Fjellstyret må ha adgang til å helt eller delvis avslå søknader. Et avslag må selvsagt begrunnes.

Det neste er formuleringen om at den som har fått utvist tilleggsjord ikke kan leie den ut. Samtidig foreslås en endring i jordlova, slik at det ikke skal være driveplikt på tilleggsjord i statsallmenningen. For det første er det en faktafeil når det på side 268 under «endring av andre lover» står: «*Utvalet er ikkje kjent med at det er stilt krav til at tilleggsjord i statsallmenningane skal oppfylle kravet i jordlova § 8*». (Altså bestemmelsen om driveplikt). Videre blir det framstilt som at en oppheving av driveplikta nærmest er å tilpasse lovverket til dagens praksis. Dette er ikke riktig. Jordlovas § 8 gjelder for alt jordbruksareal i Norge, også for arealer i statsallmenninga. Vi har eksempler fra egen kommune om at lovbestemmelsen har vært benyttet av landbruksmyndighetene ved manglende drift av parseller i statsallmenninga. Hensikten med driveplikten i jordlova er å sikre at alt landbruksareal skal brukes for å produsere mat. Dette til beste for alle som bor i landet. Parseller i statsallmenning er like verdifulle som annen jord, og de er anlagt på arealer som tilhører fellesskapet. Det er derfor helt uforståelig og uakseptabelt at driveplikten ikke skal gjelde.

Videre heter det at «den som har fått utvist tilleggsjord kan ikkje leige den ut.» Dette forslaget er ikke hensiktsmessig, særlig når en ser det opp mot teksten i neste paragraf, § 4-5.

Der heter det «*at retten til utvist tilleggsjord fell bort dersom aralet ikkje har vore i bruk dei siste ti åra*». Når en jordbruker får utvist tilleggsjord er det for å bruke den i sin landbruksvirksomhet. Opparbeiding av parsellen medfører store investeringer, og om alt fungerer normalt vil parsellen kunne være en viktig del av driftsgrunnlaget for gården som kan føres videre til neste generasjon. Av og til oppstår likevel avbrudd i drifta på en gard. Det kan være mange årsaker til det. Slik lovforslaget er utformet, så skal da parsellen ligge brakk i inntil 10 år. Dette må være den dårligs tenkelige løsning.

Det vil være en mye bedre løsning om parsellen ved avbrudd i drifta kan leies ut. Det bør stilles krav om at utleie fortrinnsvis skal skje til allmenningsberettiget gardsbruk, og at utleien skal følge jordlovens bestemmelser om utleie i 10 år. Utleie bør skje gjennom fjellstyret.

§ 6-1 Grunndisponering.

Statsallmenningene består av arealer som for en stor del ligger i sårbar fjellnatur. Arealene har tradisjonelt hatt meget stor betydning for folk og bosetning. Arealene har vært brukt etter «tida og tilhøva», på en slik måte at verdien er blitt videreført til neste generasjon. En bør sikre seg at dette må skje også i framtiden. Allmenningene bør forvalte i et «evighetsperspektiv».

Staten som grunneier har rett til å foreta grunndisponeringstiltak i statsallmenningene. I områder med utbyggingspress, som i vår allmenning, vil dette omfatte total omdisponering av arealer. Omdisponeringene er varige og irreversible. Dette kan selvsagt av og til være nødvendig og riktig. Likevel er det viktig at de som har rett til å bruke allmenningen til tradisjonelle formål også får være med påvirke beslutningene om varige omdisponeringer. Dette kan ha betydning for å gjøre de mest mulig riktige valgene. Vi ser også at utbygginger i fjellområdene kan være omstridte, og en best mulig involvering av allmenningens brukere kan bidra med å skaffe legitimitet lokalt til utbyggingene.

I nåværende lov heter det om grunndisponering - §12: *Iverksetjing av grunndisponeringstiltak – herunder tiltak som gjeld vassdrag – i statsallmenning kan berre skje når det ikkje medfører vesentleg skade for nokon som har bruksrett, og under omsyn til prinsippa for naturvern. Om eit tiltak vil medføre vesentleg skade for bruksrettar vert avgjort ved skjøn.*

I forslaget til ny lov foreslås at før staten kan vedta grunndisponeringstiltak *skal fjellstyret og i tilfellet allmeningsstyret uttale seg om tiltaket*. Forbeholdet i nåværende lov om at grunndisponeringstiltak bare kan skje når det ikke medfører vesentlig skade for bruksretten videreføres ikke. Dette er en vesentlig svekkelse av de muligheter brukerne av allmenningen har for å ta vare på sine rettigheter.

For å sikre den langsiktige bruken av fjellområdene, rettighetene til allmenningens brukere samt også lokal legitimitet til utbygginger i fjellområdene, bør det fastslås i loven at grunndisponeringer bare skal skje etter samtykke fra fjellstyret og i tilfellet allmeningsstyret.

§ 4-11 Seter til eigedom der allmenningsretten har felle bort.

I dagen seterforskrift er det slik at dersom garden opphører å eksistere, kan fjellstyre tilrå at seterbrukeren søker statskog om fritidsfeste på seterhusene. Denne ordningen har fungert godt i vår allmenning, og bør videreføres.

Forslag til vedtak:

Fjellstyret viser til uttalelsen fra Norges fjellstyresamband, og støtter denne. Fjellstyret viser også til forslag til uttalelse fra utvalg i Øyer kommune.

Fjellstyret viser videre til saksbehandlers vurderinger, og oppsummerer forslagene slik:

- Ved utvisning av tilleggsjord skal fjellstyret gjøre egne vurderinger, og må ha rett til både å avslå søknader og sette betingelser ved utvisninger.
- Jordlova § 8 gjelder for tilleggsjord i statsallmenning, og det må den fortsatt gjøre
- Den som har fått utvist tilleggsjord i statsallmenningen, må ha anledning til å leie den ut. Utleie skal fortrinnsvis skje til gardsbruk med allmenningsrett, og i samsvar med jordlova § 8. Utleien skal bare tillates for 10 år, og den skal skje gjennom fjellstyret.
- Grunndisponeringiltak skal bare kunne skje med samtykke fra fjellstyret og i tilfelle allmenningsstyret.
- Ordningen med at eiere av seter hvor gardsbruket mister sin allmenningsrett kan søke om fritidsfeste på seterhusene, må videreføres

Vedtak:

Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Utskrift av møteboka er sendt til:

Norges fjellstyresamband